

Bijlage 3. Behandeling van de adviezen en bezwaren bij het ministerieel besluit tot definitieve bescherming als monument van een devotiepark met parkaanleg, Lourdesgrot en bron, openluchtpreekstoel, pelgrimshut, Zeven Weeënweg, Kruisweg en Sint-Rochuskapel in Brasschaat

Provincie: Antwerpen

Gemeente: Brasschaat, 3de afdeling, sectie F

Objectnummer: 4.01/11008/121.1

Dossiënummer: 4.001/11008/101.1

Omschrijving:

Devotiepark met parkaanleg, Lourdesgrot en bron, openluchtpreekstoel, schuilhut, Zeven Weeënweg, Kruisweg en Sint-Rochuskapel, Rustoordlei zonder nummer

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel,

23 OKT. 2017

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

1. Adviezen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige bescherming

1.1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen RWO, LNE, MOW en LV

1.1.1. Beleidsdomein Ruimtelijke ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed

Het advies werd gevraagd op 20 december 2016.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet is het advies bijgevolg gunstig.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.2. Beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie

Het advies werd gevraagd op 20 december 2016.

- Het departement Leefmilieu Natuur & Energie, Afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen bracht op 5 januari 2017 een gunstig (gecoördineerd) advies uit van de dienst Ondergrond Vlaanderen, de dienst Land en Bodembescherming en de dienst Natuurlijke Rijkdommen. In antwoord op de vraag voor advies voor de voorlopige bescherming als monument van het devotiepark in Brasschaat werd meegedeeld dat de afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen geen bemerkingen heeft met betrekking tot de aspecten bodembescherming, ondergrond en natuurlijke rijkdommen.

Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

- Het agentschap Natuur en Bos bracht op 21 december 2016 een gunstig advies uit. Het agentschap deelde mee dat zij geen specifieke opmerkingen formuleren over deze bescherming.

Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Conclusie: Het advies is gunstig en heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.3. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 20 december 2016.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet is het advies bijgevolg gunstig.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.4. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 20 december 2016.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet is het advies bijgevolg gunstig.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.2. Advies uitgebracht door de betrokken gemeente Brasschaat

Het advies werd gevraagd op 3 januari 2017.

Het college van Burgemeester en Schepenen bracht geen advies uit over deze bescherming. In uitvoering van artikel 6.1.3. van het Onroerenderfgoeddecreet is het advies gunstig.

Conclusie: het advies is gunstig en heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en/of het beschermingsbesluit.

1.3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 20 december 2016.

De VCOE bracht op 16 februari 2017 een voorwaardelijk gunstig advies uit met opmerkingen en argumentatie over de bescherming van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Behandeling van het advies:

Opmerking 1 onder punt 2. De commissie vraagt de criterionota Mariagrotten (2014) waarnaar verwezen wordt in het inhoudelijk dossier op te nemen in de bronnenlijst alsook als bijlage in het beschermingsdossier.

Antwoord: De opmerking van de VCOE wordt bijgetreden. De criterionota wordt opgenomen in de bronnenlijst en als bijlage 5.3. toegevoegd aan het inhoudelijk beschermingsdossier.

Opmerking 2 en 3 onder punt 2. De commissie vraagt om te duiden of een selectielijst werd opgesteld voor de bescherming van Mariagrotten en/of devotieparken en om te verduidelijken wat de toekomstige ambities zijn inzake de bescherming van dergelijke sites.

Antwoord: De criterionota werd opgesteld naar aanleiding van een ad hoc-vraag betreffende de Mariagrot van Oostrozebeke. Dergelijke nota beoogt in de eerste plaats het aanbieden van een afwegingskader waarbinnen toekomstige aanvragen kunnen geevalueerd worden. De criterionota bevat een omschrijving van de erfgoedwaarden binnen de context van het thema, de selectiecriteria, alsook het in kaart brengen van wat beschermd is en volgens welk statuut. Dergelijke criterionota's zijn interne "instrumenten", vatbaar voor verdere aanvullingen en actualisering (bijvoorbeeld de opmaak van de criterionota Mariagrotten dateert van vóór 2015, periode waarin het huidige decreet nog niet van toepassing was). Het is niet zo dat, wanneer dergelijke criterionota opgemaakt wordt, hieraan telkens een systematische beschermingsbeleid kan gekoppeld worden. Dergelijke werkwijze is niet altijd inpasbaar binnen de vooropgestelde beleidsprioriteiten. Vooralsnog resulteerde het onderzoek voor de opstelling van de criterionota in een lijst van te beschermen topvoorbeelden, evidenties die vallen onder of gerelateerd zijn aan het vooropgestelde thema en die hoog scoren bij de selectiecriteria en erfgoedwaarden. Deze uitzonderlijke en aldus beschermingswaardige ensembles worden in de nota opgelijst. Het devotiepark in Brasschaat-Rustoord, waarvoor een beschermingsaanvraag was ingediend, behoort tot deze lijst en werd daarom opgestart als dossier. Voor de bescherming van het Sint-Arnolduspark in Anzegem (Tiegem) was sinds geruime tijd de afdeling-beheer van het agentschap Onroerend Erfgoed zelf vragende partij. Wegens andere beleidsprioriteiten werden de overige items binnen deze "toplijst" (Mariapark met Lourdesgrot in Averbode, Mariagrot in de tuin van het Maria Middelaes ziekenhuis in Gent) vooralsnog niet opgenomen in de beschermingskalender. Gezien het grote aantal items binnen dit thema in Vlaanderen staat vast dat er nog items zijn die in aanmerking komen voor verder

onderzoek/evaluatie in functie van een bescherming. Ook dit valt niet binnen de huidige vooropgestelde beleidsprioriteiten.

Punt 6. De commissie vraagt om in artikel 4 van het Ministerieel Besluit de instandhoudingsvoorschriften tot de essentie te beperken en daarom de extra geformuleerde voorschriften 5°, 6° en 7° te schrappen.

Antwoord: De opmerking wordt bijgetreden voor wat betreft voorschrift 5°. Voorschriften 6° en 7° worden ook geschrapt, maar geherformuleerd in een aanvulling van voorschrift 2° om zo te benadrukken dat het regulier onderhoud in dit dossier zich niet enkel beperkt tot de bouwkundige componenten/constructies van de site, maar ook betrekking heeft op de groenaanleg.

Opmerking 1 onder punt 8. De commissie vraagt om aan de evaluatie van de erfgoedwaarden ook de toetsing van het te beschermen goed aan de beoordelingscriteria uit de criterionota over Mariagrotten toe te voegen.

Antwoord: De criteria "zeldzaamheid, herkenbaarheid, representativiteit, ensemblewaarde en contextwaarde" worden gehanteerd om de bescherming te onderbouwen. In het beschermingsdossier worden de criteria niet apart geëxpliciteerd, maar komen ze voor in relatie tot de erfgoedwaarden. De van toepassing zijnde criteria zitten aldus vervat in de waardebeoordeling van het beschermingsdossier (bijvoorbeeld in dit dossier wordt onder de architecturale waarde de 'ensemblewaarde' herhaaldelijk benadrukt alsook de typologische 'zeldzaamheid' van de met cementrustiek verbouwde kapel, en de 'representativiteit' van het geheel,). Gezien de van toepassing zijnde criteria voldoende transparant aanwezig zijn in de waardebeoordeling van het inhoudelijk beschermingsdossier en het Ministerieel Besluit wenst het agentschap Onroerend Erfgoed niet in te gaan op het voorstel van de commissie.

Opmerking 2 onder punt 8. De commissie wijst op het ontbreken van het inspectierapport van de Monumentenwacht waarnaar verwezen wordt in het inhoudelijk dossier. De commissie meent dat de bijgevoegde fotoregistratie niet voldoet als duidelijke referentiesituatie van de fysieke toestand van het goed en vraagt daarom om een globale beoordeling van de bouwfysische toestand.

Antwoord:

Het eigendomsrecht van het inspectierapport van Monumentenwacht behoort niet toe aan het agentschap, waardoor het rapport niet aan het dossier kan worden toegevoegd.

Aangezien er in de wet- en regelgeving van Onroerend Erfgoed geen nadere specificaties aangaande de fotoregistratie en een beschrijving van de bouwfysische toestand zijn voorzien, kan het agentschap niet ingaan op het verzoek om een gedetailleerdere fotoregistratie alsook een grondige bouwfysische analyse toe te voegen. De in het MB opgenomen uitgebreide fotoregistratie beoogt in de eerste plaats het weergeven van een fysieke referentietoestand op het moment van de bescherming. Onder de fysieke toestand worden in dit dossier bovendien een tiental gebreken opgesteld, deels gebaseerd op conclusies van het inspectierapport van Monumentenwacht -indien nog actueel-, deels vastgesteld tijdens recentere plaatsbezoeken. Tijdens dergelijke bezoeken zijn evenwel de gebreken niet altijd zichtbaar en is de lijst uiteraard niet-limitatief. Uitgebreide rapporten op basis van grondiger onderzoek kunnen evenwel opgemaakt worden in het kader van toekomstige restauraties.

Conclusie: Het advies heeft invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit. Onder punt 1.4. conclusie worden de wijzigingen/aanpassingen aan het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit gebundeld.

1.4. Conclusie voorafgaand aan de voorlopige bescherming

De uitgebrachte adviezen waren gunstig. Enkel het voorwaardelijk gunstig advies van de VCOE heeft slechts in beperkte mate invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit. Het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit werden als volgt aangepast:

- de criterionota Mariagrotten (*BERGHMANS A. 2014: Criterionota Mariagrotten, interne nota Agentschap Onroerend Erfgoed*) wordt opgenomen in de bronnenlijst en als bijlage 5.3. toegevoegd aan het inhoudelijk beschermingsdossier;
- in artikel 4 van het Ministerieel Besluit werden voorschriften 5°, 6° en 7° geschrapt, voorschriften 6° en 7° werden geherformuleerd als een aanvulling op voorschrift 3°.

2. Adviezen, bezwaren en opmerkingen uitgebracht na de voorlopige bescherming en voorafgaand aan de definitieve bescherming

Openbaar onderzoek en hoorrecht

- De gemeente Brasschaat organiseerde het openbaar onderzoek van 29 juni 2017 tot en met 28 juli 2017. Tijdens het openbaar onderzoek organiseerde de gemeente geen hoorzitting. Tijdens het openbaar onderzoek werden geen bezwaren ingediend.
- Geen enkele zakelijkrechthouder beriep zich op het hoorrecht en vroeg gehoord te worden door het agentschap.
- Door eenzelfde persoon werden op 28/07/2017 en op 14/8/2017 per mail rechtstreeks aan het agentschap enkele historische gegevens doorgestuurd als aanvulling op het inhoudelijk dossier. De relevante gegevens werden verwerkt in het inhoudelijk dossier.

3. Conclusie

De opmerkingen uitgebracht na de voorlopige bescherming en voorafgaand aan de definitieve bescherming hebben invloed op het inhoudelijk dossier. Het inhoudelijk dossier werd aangepast op p. 5-6-8-12.